

Selda Tan Özdemir

Yeni Kara Filmler

nirengikitap

Selda Tan Özdemir | Yeni Kara Filmler

1970 Ankara doğumlu. Ankara Üniversitesi Basın Yayın Yüksek Okulu Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü mezunu. TRT'de belgesel yönetmen yardımcılığı, *Siyah-Beyaz Gazetesinde* ve *TÖMER Dil Dergisinde* editörlük yaptı. Kültür Bakanlığı desteğiyle *Ankara'nın Belleği* (1995) adlı belgeseli gerçekleştirdi. Altıkırkbeş Yayınları Lull Sinema Dizisi Yayın Yönetmeni ve Dost Kitabevi Yayınları Berlitz Gezi Kitapları editörü olarak çalıştı. Çeşitli sinema ve müzik dergilerinde, web sitelerinde yazıları yayınlandı. *Kara Filmler: Neo-Noir'dan Future Noir'a* (Altıkırkbeş, 2003) adlı bir kitabı bulunuyor. Basın ve halkla ilişkiler alanında çalışmaya devam ediyor.

Nirengi Kitap: 7

Sinema: 2

Selda Tan Özdemir, Yeni Kara Filmler

1. Baskı: Mayıs 2011 (1000 adet)

ISBN: 978-605-5515-36-2

Editör: Mehmet Fatih Çelikkaya

Sanat Yönetmeni: Selman Bıyık

Son Okuma: Özlem Göksel Akyıldırım

Bold İtalik Düzeltmeni: Ekin Kavi

Baskı Hazırlık: Nirengi

Baskı: Cantekin Matbaası, Ankara T. 0312 384 34 35

© Selda Tan Özdemir

© 2010, Birleşik Kitabevi, Nirengi Kitap

Nirengi Kitap, bir Birleşik Dağıtım Kitabevi markasıdır.

Kapak: *Inception* (2010)

NİRENGİ KİTAP

Birleşik Dağıtım Kitabevi

Bayındır Sokak, No: 6/ 33 Kızılay, Ankara

T. 0312 431 89 60 F. 0312 432 19 65

W. nirengikitap.com E. nirengi@nirengikitap.com

Selda Tan Özdemir

Yeni Kara Filmler

Modern Dünyanın Derin Gölgeleeri

Güney'in ne olduğunu bilmiyorsan kuzeylisin demektir...

Fernando Solanas / *El Sur* (Güney)

Güney'e...

Kitabın yazım aşamasında desteğini esirgemeyen, fikirlerini benimle paylaşan eşim Hüsnü Özdemir'e, son okumaları sabırla yapan ve katkıda bulunan dostum Özlem Göksel Akyıldırım'a, yayımlanması için emek veren Nirengi Kitap editörü Mehmet Fatih Çelikkaya'ya çok teşekkür ederim. Elbette ki sevgili oğlum Güney'e, yazmak için onunla birlikte geçireceğim zamanlardan çaldığımda gösterdiği anlayış için teşekkür ederim.

KOORDİNAT

- 11 Varoluşa Fırlatıldık Biz!
- 15 Modern Dünyanın Derin Gölgeleeri: Roman Noir - Film Noir
- 26 Kurnaz Noir Kadınları - Bahtsız Noir Erkekleri
- 33 Film Noir'ın Rönesansı Prematüre Neo-Noir
- 37 Yeni Dedektifler Pek Aciz
- 47 Kara Film İmitasyonu Modern Noir
- 60 Martin Scorsese'nin Noir Atmosferi
- 73 Kara Filmin Kara Komedyenleri: Coen Kardeşler
- 84 David Lynch'in Grotesk İmgeleri
- 94 Yeni Çağ'ın Kötülük Melekleri
- 106 Generation X Kendisiyle Dövüşüyor
- 115 Şiddetin Sinematografı Quentin Tarantino
- 128 Hem Kötü Hem Âşık: Yollardaki Noir Çiftleri
- 135 Gerçek Cinayetlerden Kopya Çeken Noir Katilleri
- 160 Gangster Noir ve Organize Suçlar

172	Yeryüzünü Kuşatan Noir Çemberi: Global Noir
	<i>174 Büyük Britanya Coğrafyasının Karanlığı</i>
	<i>179 Série Noir, Polar, Fransız Katiller</i>
	<i>185 Türk Sinemasının Gölge Öyküleri</i>
198	Hani Nerede Düşler? Ütopya'dan Kara Ütopya'ya
209	Elektronik Sokakların Şairleri, Siberuzay Robin Hood'ları
227	Gelecek Kâbus
268	Kuyruğunu Yiyen Yılan: Philip K. Dick Evreni
277	Simulasyon ve Teknolojik Bedenler
300	Epilog
305	Kaynakça
309	Film Dizini

Varoluşa Fırlatıldık Biz!

*Sağır, dilsiz ve körmüş gibi davranarak
Herkesin harcanabileceğine, kurban edilebileceğine
ve hiç kimsenin gerçek dostu olmadığına inanmışsın,
ki yapılacak tek şeyin kazananı dışlamak
olduğunu sanıyorsun,
Ve her şey çıplak güneşin altında olup bitmiş,
ki kalpten inanıyorsun, herkesin bir katil olduğuna.*

Pink Floyd / Dogs Animals

Onlar kirli, çürük ve adi bir dünyanın sancılarını beyazperdeye taşıdılar. Yaşam kötü, güvenilmez ve acımasızdı. Kanlı, gerilimli, yüksek dozda kötülüğün esip kavurduğu; gölgeleri, silüetleri keskin, derin bir dünya idi film noir... Suçluların, gangsterlerin, sahtekârların, katillerin, kanun adamlarının ve meşum kadınların perspektifinden akıp giden saflığını yitirmiş dünyayı izlerken, bu çerçevede vahşi şiddete, yalancı sadakate, akıl almaz entrikalara, zeki şaşırtmacalara, gelgeç, art niyetli anlaşmalara, alabildiğine kötü ve iyi adamların maskeli dramlarına tanık olunuyordu.

Cennet bahçesindeki elma hırsızlığından mahkûm Âdem'in ilk günahıyla lanetlenen insanoğlu, zaten suçlu olarak yaşamaya, acı çekmeye yükümlüydü. İyiliği ve kötülüğü bilme ağacı olan elmanın dallarına uzanan, böylece günahı yüzünden yeryüzüne sürgün edilen insanoğlunun yazgısı, lanetler labirentinin içinde kıvrılmak ve toprağa dönüşeceği güne dek kötülükten payını almaktan ibaret olacaktı. Günahının kefareti çeken ve yeryüzü hapishanesine köle olarak düşen Âdemoğlunun trajedisi, kanı, ateşi, silahı ve ihtirası keşfetmesiyle daim oldu.

Bilgiyi inancın üstünde tutan gnostisizme göre her son bir başlangıç; zaman ise birbirini takip eden, nihayetinde kendi üzerine katlanan bir döngüdür. İyilikleri ve kötülükleri temsil eden iki Tanrı'nın var olduğuna inanan gnostik düşünce, yeryüzüne mahkûm edilen, kader kurbanı her Âdemoğlunun aslında bir yabancı olduğunu savunur. Hatta Tanrı bile yabancıdır... Üstelik ilahi düzeninin ve yarattığı kâinatın aslında hiç de mükemmel olmadığını farkındadır.

Gnostisizm kendi kuyruğunu yutan ejderha başlı yılan Ouroboros olarak resmedilir. Âdem ve Havva'yı da elma hırsızlığına iten hayvan yilandır.

O, bilgi edinmenin gerekliliğini, bilinci ve soru sormayı temsil eder. Varoluşun içine fırlatılan insanoğlu nasıl ki hep bir yabancı olarak kalacaksa yeryüzünde, gerçek de anlamlandırabildiğimiz şekilde 'gerçek' olmayacaktır; hep bir illüzyon olarak kalacaktır. Dünyayı sarmalayan sembolizmin sırrını çözenler ve bilgiyi elinde tutanlar şüphesiz kurtuluşa ulaşacaktır.

Walker Percy'nin *Lancelot'u* (1977) gibi yeryüzüne her daim yabancı kalacak insanoğlu, kötülüğü yapmakla yetinmeyip, onun anlamının peşine düştüğünde içi boş bir kavramla yüzleşir. Böylece kötülük, aidiyetinden çözümlenerek, doğallıkla yaradılışa nüfuz eden bir yaşamsallığa dönüşür. Günah en başından cennetten atılmanın adıdır, öğretilmiş bir yaradılış hikâyesinin parçasıdır, yaradılışın kanunudur. Jean-Jacques Rousseau'ya göre insanı keşfetmek, kötülüğün, eşitsizliğin kaynağına inmek demektir. Zira ona göre insan doğuştan iyidir. Kötülük insandan değil, kötü yönetilen insandan, diğer bir deyişle toplumdan kaynaklanmaktadır. *Ekonomi Politik'*te (1762) halkların uzun vadede, yönetim biçimleri onlara ne yaptıysa o olduklarını; savaşçı, yurttaş, ayak takımı ya da rezil insanlara dönüşebildiklerini söylemiştir.

Tarihin bir yaprağını okuyanın, hepsini okumuş olduğuna inanan Schopenhauer'e göre ise evren, birbirlerini yiyenlerin yeridir; asıl olan erdemsizliktir. Var olmak ise acı çekmektir, çünkü ölüm olsa olsa yaşayanlar içindir. Bu nedenle insanoğlunun cinayetler, yalanlar, entrikalar, yağmalarla dolu geçmişi geleceğinin aynası gibidir. İnsanoğlunun bilinci, serüveni boyunca kötülüğün, günahın ve riyanın utancını taşıyacaktır.

İyi ve kötü birbirinin yok edicisi değil, birinin yokluğu durumunda diğerinin anlamının olamayacağı bir ikilik içinde var olmuştur. Dünyayı bir kötülükler evreni olarak gören psikanalist Carl Gustav Jung'a göre içinden kötünün doğmayacağı iyi ve içinden iyinin doğmayacağı kötü yoktur. *Ethica'da* (1677) Spinoza, her ikisini de düşünmenin biçimleri olarak yorumlarken, kötülüğün evrenin parçalarını soyutlamaktan doğduğuna inanmıştır. Sokrates en iyi huylarında bile kötüye çalan bir yön olduğunu itiraf edecek denli yüreklidir. Düalist inanç Zerdüştçülüğe göre iyiliği Ahura Mazda, kötülüğü ise Ehrimen temsil eder ve ruh ile nefis durmaksızın çekişirler. Goethe *Faust'* unda (1806/1832) yaradılışın hep kötülükle sınılandığını, insanın şeytanın tehdidi altında olduğunu öne sürer. Kötülüğü yücelten Fransız düşünür Georges Bataille, yasakları aşmanın, kuralları ihlal etmenin gerekliliğini savunur ve yaratıcılığın masum olmadığını söyler.

Düalist felsefeye göre aydınlık ve karanlık gibi iyilik ve kötülük de ancak yan yana var olabilir, çünkü kötünün yok olduğu yerde iyinin de hükmü yoktur. Cehennem, alevlerle, boynuzlu şeytanlarla dolu bir imge değildir. Fark eden için herkes aslında bu çağda cehennemdedir; fark etmeyenler

yalnızca bakıp geçerler. Artık Cennet'ten sürülerek öksüz kalan insanoğlu, sonsuz karanlık bir döngünün içinde bilmeye ve de acı çekmeye mahkûmdur.

Antigone'a dünyada insandan daha korkunç bir şeyin olmadığını söyleten Shaekspere'in III. Richard'ının '*Kötülük, sen benim vasiyetim ol!*' dediği gibi, insanoğlu kendinden sonrakilere kötücüllüğünü miras olarak bırakmayı sürdürür. III. Reich dönemiyle birlikte insanların, birbirlerinin vahşetlerini, ölümlerini seyirlik nesne haline dönüştürdüğünü ifade eden Walter Benjamin'i doğru bir şekilde Auschwitz, kökten kötülüğün simgesi olur. Cennetten kovulan Âdemoğlu, cehennemin ateşini kendi elleriyle yakmayı başarır ve Hitler 6 milyon Yahudi'yi katlederek, yaradılışın 'mutlak kötü'sü olarak dünya tarihine insan ırkının adını kanlı harflerle yazar.

'Ein Volk/Ein Reich/Ein Führer' (Tek Halk/Tek Ülke/Tek Führer) sloganlarıyla Hitler'in barbarlığın sınırlarını zorladığı, Avrupa'yı vahşetiyle kavurmaya başladığı yıllarda, aralarında Billy Wilder, Robert Siodmak, Otto Preminger ve Fritz Lang'ın da olduğu Alman ve Avusturyalı birçok sinemacı Eski Dünya'yı saran cehennemden kaçıp Yeni Dünya topraklarına ayak basarlar, Hollywood'a doğru yola koyulurlar. Fritz Lang, insanları hipnotize ederek suç işleyen bir caniyi anlattığı iki bölümlük suç melodramı *Dr. Mabuse, der Spieler*'i (Doktor Mabuse, 1922) Birinci Dünya Savaşı'nın ardından, 1922'de Almanya'da gerçekleştirir. Kara filmin ilhamını aldığı Alman dışavurumculuğunun en önemli sanatsal yapıtlarından olan Dr. Mabuse'a Naziler hayran kalır. Lang yanlış anlaşılmayı önlemek ve Nazi taraftarı olmadığını açıklamak üzere *Das Testament des Dr. Mabuse*'un (Dr. Mabuse'ın Vasiyeti, 1932) yapımını gerçekleştirir. Film, Nazi Propaganda Bakanı Joseph Goebbels tarafından yasaklanmasına rağmen, Fritz Lang'a hayranlık duymaya devam eden Naziler güçlü bir dahi olarak gördükleri yönetmene Devlet Sinema Müdürlüğü'nü önerirler. Lang işbirliği yapmamak için ülkesini terk ederek önce Fransa'ya sonra da Yeni Kıta'ya ayak basar. Hitler'in elinde ise Weimar kültürünü pekiştirecek ve Alman sineması idealini gerçekleştirecek yalnızca Leni Riefenstahl kalır.

Yeni konuklarının sokaklarını arşınladıkları ve sürgünlüğe alıstıkları yılların sınırsız imkânlar ülkesi Amerika ise, kanunu hiçe sayan insanların egemenliğini sürdürdüğü, sokaklarda kurşun yağmurlarının esip geçtiği, çetelerin hesaplaştığı, 20'lerdeki içki yasağının ardından mafyanın beslenip büyüdüğü, polislerin suçlulardan rüşvet alarak onca düzensizliğe göz yumduğu hummalı bir dönemi toplumsal tarihin yazmakla meşguldür. Avrupa'da toplama kamplarında, Yeni Kıta'da ise sokaklarda insanlar, av ve avlanan olarak birbirine koşut, fakat ideolojik anlamda hayli farklı kulvarlarda şiddetin öznesi olmayı sürdürürler. Şüphesiz III. Reich 'ın zulmünü

yaşayanlar için Amerikan sokaklarında yüzleşilen şiddet oldukça masum görünüşlüdür. Ama görünen odur ki, her ne olursa olsun ölüm ve acı giderek sıradanlaşmaktadır. İnsanoğlu hep bir ölüm kalım savaşının ortasına düşmektedir; alabildiğine yalnızdır ve doğadan uzaklaştıkça inancını yitirip, kötülüğe tutunmak zorundadır. Cennet bahçesinde uzanılan elmanın içinden kurt çıkmıştır.

Modern Dünyanın Derin Gölgeleeri: Roman Noir - Film Noir

Bir şey bildiğini sanıyorsun değil mi? Küçük zeki bir kız olduğunu düşünüyorsun. Bilmediğin öyle çok şey var ki! Gerçek nedir biliyor musun? Sen sadece sıradan bir kentte yaşayan sıradan bir kızsın. Her sabah uyanıyor ve Dünyada seni rahatsız edecek bir şey olmadığını düşünüyorsun. Sıradan gününü geçiriyorsun. Geceleri sıradan, huzurlu aptal rüyalarla dolu uykunu uyuyorsun. Bir rüyada yaşıyorsun. Uyur-gezersin, kör! Dünyanın nasıl olduğunu nereden bileceksin? Dünya bir cehennem...

Shadow of a Doubt

İki dünya savaşı arasındaki dönemde yaşanan boşluk ve tereddüt Amerikan şiddetini her anlamda beslemişti. Toplumsal depresyonun hüküm sürdüğü 1930'larda ekonomik buhranı derinden yaşayan; saadet, huzur ve refahın yerine kaygı, sıkıntı ve sefaleti koymak zorunda kalan Amerika, suçlular, çeteler ve gangsterlerle dolu gündeliğe alışmak zorunda kalmıştı. Kanun adamlarının iç dünyası da en az suçlularınki denli kirli ve tehditkârdı. Sonuçta her insanoğlunun yumuşak bir karnı vardı; kimisi parayla, kimisi ihtirasla, kimisi erkle doyuyordu

Aynı yıllarda Yeni Kıta, Alman sinemacılar gibi İtalya'daki faşizmden kaçan mafya üyelerini göçmen olarak kabul etmiş; göçmen mahalleleri kumar, fuhuş, uyuşturucu alanlarında çalışan suç örgütleri için en verimkâr zeminler olmuş, içki yasağı döneminde bu bölgelerde kaçak içki üreticileri türemişti. Yalnızca 1933'te Amerika'da 12.000 cinayet, 50.000 soygun, 3.000 adam kaçırma kayıtlara düşmüştü. Özgürlükler ve fırsatlar ülkesi Amerika, artık suç yuvası ve fenalıklar coğrafyası idi.

Yeni Kıta'ya seyrüsefer eden, estetik açıdan yetkin ve teknik açıdan bilgili Avrupalı sinemacıların beraberlerinde taşıdıkları dışavurumcu anahtar ışıklar, stilize gölgeler, yenilikçi film teknikleri, incelikli set tasarımı, olağandışı kamera hareketleri, çarpıtılmış açılar ve soğuk, ümitsiz, ölümcül karanlıktaki pürüzlü konular; sesin gelişiyile büyüyerek stüdyo sistemine geçmiş, üretim-dağıtım anlamında endüstrileşmiş olan Amerikan sinemasında, uzun ve derin konaklayacağı bir ortam bulmuştu.

Ve film noir, Amerika'nın yeni konuklarının kendilerine taşıdığı son derece özgün tekniğin, modern kentlerde yaşanan organize suç gerçekliğiyle, bozulmuş toplumsal ahlak ve sosyal huzursuzlukla birleştiği bir aynaya dönüştü. Bu aynadan ölüm, suç ve kaos yansırken, siyah-beyaz sahnelerdeki klostrofobik ışık ise her şeyi saklayan derin gölgeler içindeki kahramanların karanlık yanlarını perdede aydınlatıyordu.

Dedektif edebiyatı, ürkek ve sinsi şiddet düşkünü insanlardan çok, ürkek ve sinsi şiddet düşkünü bir çağın edebiyatıdır. Dedektif her şeyi bilir, her şeye muktedirdir; her yerde hazır ve nazırdır; o bir mit figürünün, burjuva çağında olabileceği kadar, bilgiç, becerikli ve ulaşılabilir, el altında olma özelliğini taşır.

Bernard Roloff-George Seslen / *Cinayet Sineması*

Dashiell Hammet, Raymond Chandler, James Cain, Cornell Woolrich, Charles Williams ve Elmore Leonard gibi işi, suç üzerine esrarlı fanteziler kurmak olan roman noir yazarlarının kalemlerinden dökülen soğukkanlı cinayetler; James Cagney, George Raft, Humphrey Bogard'ın canlandığı ahlaki anlamda işine bağlı, alt-orta sınıftan, sigarası dudağından düşmeyen, trenç-

kotlu, fötr şapkalı, duble paça pantolonlu, siyah makosen ayakkabılı, alaycı, keskin bakışlı, soğukkanlı dedektifler; uzun purolarını çiğneyip, gürültülü konuşan, adam öldürmekte sonsuz ihtiraslı olan suçlu kişiler halkın 'kara film' denilen türü sevmesine neden olmuştu.

Amerikalıların 'hard-boiled' olarak adlandırdıkları, hoşça vakit geçirten, planlı bir anlatı yapısına sahip suç öyküleri, içinde mükemmel bir cinayetin, delillerin işaret ettiği ama genellikle masum olan bir suçlunun, kurbanın, muhbirin, gammazın, esrarengiz durumların, tuzağa düşmenin-düşürülmenin, ahmakça hataların, şiddetin, seksin ve illa ki cinayeti çözmeye çalışılan, usta iz sürücü bir özel dedektifin var olduğu kurgulardı. Bu polisiye kurgular, toplumun sorunlarıyla, şehir hayatıyla, suçun doğuş ve işleniş biçimiyle ilgililerdi. Suçların kaynağı ise çoğunlukla 1929 Amerikan Ekonomik Buhranı sonrasında yaşanan ekonomik ve sosyal sorunlardı.

Her mektubunu Ecrasez l'infame (Alçağı Eziniz!) sözleriyle sonlandıran, böylece insanın insana karşı insandışı davranışlarının yok edilmesi kavgasına çağrıda bulunan düşünür Voltaire'in izinden gitmeye kararlı kara filmin özneleri, dünyayı en az geldiklerinde buldukları kadar aptal ve kötü bir biçimde terk edeceklerdi. *Roman noir* yazarlarının kurgularından perdeye yansıyan; çetin ceviz, cevval dedektiflerin ve İtalyan, Yahudi, İrlandalı gangsterlerin dünyasını anlatan, yaşamı bir korku perspektifinden gören, suçla ilgili varsayımları olan bu filmler, yerinden oynamış, yozlaşmış toplum yaşamını, hayatın şiddet görüntülerini sundular.

Amerikan kültürünün en karanlık yönlerini ve en kara insani deneyimleri perdeye yansıtan bu filmler, İtalyan yeni gerçekçiliğinden sonra sinema tarihinin en inandırıcı türlerinden biri olmuştu. Film noir, toplum içindeki sancılar bitmedikçe, kent yaşamındaki kötü oyunlar var oldukça sürecekti. Çünkü yaşam tekin değildi, dürüstlükten yoksundu ve insanoğlunun dramı, yalnızlığı, yabancılığı, kötülüğün karşısındaki mecalsizliği ve acz karşısındaki çaresizliği bitmiyordu.

Dedektifliğin neredeyse bir güzel sanatlar dalı olarak sergilendiği, olayların düşünce oyunlarına dayandığı Anglo Sakson polisiye edebiyatı şüphesiz Amerikan suç edebiyatından farklıdır. İngiltere kusursuz polis dedektiflerinin, mitleşen Scotland Yard müfettişlerinin, akıllı hafiyelerin büyüyüp serpildiği coğrafyadır. Edgar Allan Poe'nun 19. yüzyıl masa başı dedektifi Auguste Dupin, Charles Dickens'ın dedektifi Müfettiş Bucket, Arthur Conan Doyle'un romantik dedektifi Sherlock Holmes, Agatha Christie'nin dedektifleri Hercule Poirot ve Miss Marple, Dorothy L. Sayers'ın aristokrat karakteri Lord Peter Wimsey meraklılıklarıyla, akıl yürütmeleriyle, entelektüel dehalarıyla, centilmenlikleriyle ve sezgilerinin kuvvetliliğiyle biliniyorlardı; silahla ve kaba kuvvetle değil...

İngiliz ve Fransız kent soylu altın çağ hafiyelerinin aksine Amerikan özel dedektifleri malikâneler yerine tekin olmayan sokaklarda ömürlerini geçirmişlerdi ve çıkmaz sokaklarda, batakhanelerde dönen kirli oyunları avuçlarının içi kadar iyi biliyorlardı. Bizzat hayatın içindeki bu dedektifler birer sosyal casus gibiydi. Sadece akılla değil, güç kullanarak, gözleyerek, yeri geldiğinde sertlikle sorgulayarak olaylara çözmeyi seven dedektifler, zaman zaman intikam meleşine dönüşüyorlardı.

Amerikalı özel dedektif, kovboyun mitolojik devamıdır. Bu (efsanevi, yazımsal, film-sel) kovboy, uygarlıktan kaçan fakat aynı zamanda uygarlığın yolunu açan adamdır; sürekli kötüyü, şiddeti kabul eden bir ahlakçıdır; 'zorunlu günahları' nedeniyle, arduklar için araştırıp bulduğu yerlerde bir türlü huzura eremeyen ezeli izcidir... Sam Spade ve Phlilip Marlowe'la dedektif edebiyatı ortaya iki mahşeri kahraman çıkarmıştır; sonradan daha zeki, daha gerçekçi, daha aydınlatici dedektif romanları yazılmış olabilir; fakat hiçbiri Amerika'da dünyanın durumuna ilişkin dehşeti bu kadar doğrudan yansıtmamıştır.

Bernard Roloff-George Seslen / *Cinayet Sineması*

Amerikalı polisiye/dedektif/suç roman yazarlarının harflerle inşa ettiği hain, tekinsiz ve kasvetli dünya, Raymond Chandler'ın dediği gibi 'Öfkeli gangsterlerin kentleri, ulusları yönetebildiği; otellerin, apartmanların, ünlü restoranların sahiplerinin gaddar genelev patronları, kumarhane patronlarının da biraz kopil ama iyi yürekli adamlar olduğu; mahzeni kaçak alkolle dolu yargıçların, cebinde bir şişe viski taşıyan insanları hapse gönderebildiği bir dünya' idi. 'Güpegündüz bir saldırıya tanık olan ve saldırganın kim olduğunu görenlerin olayı adalete anlatmak yerine, hemen kalabalığın içinde karışıp sıvıştıkları bir dünya'... Neredeyse tüm kalıplı kıyafetli adamlar birer 'kötü'ydü... Polisler de, en az gangsterler kadar zalimdi.

Dashiel Hammett'in Sam Spade'i, Raymond Chandler'ın Philip Marlowe'u, Mickey Spillane'in Mike Hammer'ı alabildiğine çetin cevizdiler. Baltimore ve San Francisco'da Pinkerton Dedektiflik Bürosu'nda çalışmış olan Hammett, romanlarında kişisel deneyimlerini aktarmıştı. Kurgularında yeraltı dünyası ile politik kişilerin ilişkilerini sıklıkla vurgulayan Hammett'in kahramanı Sam Spade sakin, duygusal, ahlaklı, cesaretli ve sabırlıydı. Otellerde, restoranlarda, telgrafhanede, tren garında özel adamları vardı; gerekli bilgileri onlardan alırdı.

Kuşkulu, her yöne sürüklenebilecek, ahlaken güçsüz Sam Spade, *Maltese Falcon*'la (Malta Şahini, 1931, 1941) perdeye yansıyan ilk hırpani dedektif olmuştur. *Dangerous Female* (Tehlikeli Kadın) adıyla da bilinen, film noir'ın başlangıç noktası sayılan ve türe dair birçok işaretin baskın olduğu 1931 tarihli *Maltese Falcon*'da ortağının öcünü almak isteyen Sam Spade'i Ricardo

Cortez; 1941 tarihli *Maltese Falcon*'da ise Humphrey Bogart canlandırmıştır. İlk filmin parodisi olan *Satan Met a Lady*'de (Leydi ile Buluşan Şeytan, 1936) ise Bettie Davis'le beraber rol alan Warren William, Sam Spade'in karikatürüdür. Phil Hardy *Suç Filmleri* adlı denemesinde Bogart'ın canlandığı Sam Spade'in ne bir aziz ne de bir günahkâr olduğunu, baştan çıkarıcı kötü kadın Mary Astor'u reddederek özel dedektifin hırpalanmış sözde romantik kahramanlığını özetleyen kırılmalı ve duygusal bir adam olduğunu belirtir. Onun, 1930' ların Cagney karakterlerinin huysuz çılgınlığından 1940'ların Bogart karakterlerinin örselenmiş ve dünyadan bıkmış çekiciliğine geçişi gösterdiğini söyler.

Lisanslı özel dedektifim, uzun bir süredir bu işi yapıyorum. Orta yaşa merdiven dayanmış, evlenmemiş yalnız bir kurdum, zengin değilim. Birkaç kez hapse düştüm, boşanma vakalarına bakmam. İçkiyi, kadınları, satrancı ve birkaç şeyi daha severim. Aynasızlar benden pek hazzetmez, ama iyi anlaşabildiğim bir iki tanesi var. Buraların yerlisiyim, Santa Rosa'da doğdum, annem de babam da öldü, kardeşim yok, bizim meslekteki herkese olabileceği gibi, eğer bir gün arka sokakların birinde zımbalanırsam, kimse hayatının temel direğinin çöktüğünü falan hissetmeyecek.

Philip Marlowe

Ekonomik sıkıntılar nedeniyle kriminal edebiyata, kara polisliye yönelen Raymond Chandler satırlarında emsalsiz anti kahramanı, adalet savaşçısı Philip Marlowe'u yaratmıştır. Chandler'ın toplumsal eleştiriyi dolu tüm kitapları filme aktarılmıştır. Chandler, *'Marlowe gibilerin sayısı artmış olsa, dünya daha güvenli bir yer olurdu'* demiştir. Marlowe, çevresindeki ahlaki yoksunluğun farkında olan, zeki ve alaycı bir figürdür. Varlığını müjdeleyen ve Chandler'ın ilk kitabı olan *Big Sleep*'te kendini şöyle tarif eder: *'Ekim ayının ortalarında bir sabah saat on bir suları, gökyüzünde güneş parlamıyor, yağmaçların berraklığı biraz sonra boşanacak sıkı bir yağmurun habercisi. Havai mavi takım elbisemin içine koyu mavi gömleğimi giymiş, aynı renk kravatımla mendilimi kuşanmışım, ayaklarımda siyah ayakkabılarımla üzerleri koyu mavi çalar saat desenli kara yün çoraplarım var. Derli toplu, temiz, traşlı ve ayıgım, hani kimseye aldırış ettiğimden de değil.'*

Dünyanın kötülüğüne inanan Marlowe'un cinai durumlarda peşine düştüğü karakterler büyük Amerikan Rüyası'nın özneleridir: *'Büyük para, keskin nişancılar, yüzde üzerinden çalışan işçiler, hızlı para kazanan çocuklar, New York, Chicago ve Detroit kaçkını gangsterler, onların işlettiği gösterişli restoranlar ve gece kulüpleri, yine onların otelleri ve apartmanları, bu apartmanlarda yaşayan açık gözler, dolandırıcılar ve kadın haydutlar. Lüks sanatlar, efemine dekoratörler, lezbiyen modacılar, kâğıt bir bardaktan daha fazla kişiliği olmayan kaşarlanmış şehrin ayak takımı.'*

Big Sleep'te (Büyük Uyku, 1946) Philip Marlowe rolündeki sakın, güçlü, güvenilir ve dürüst imajı ile Humphrey Bogard kendinden sonraki oyuncuların referansı olmuştur. Marlowe, yönetmenlerce öylesine sevilmiştir ki, pek çok aktör tarafından canlandırılmıştır; *Murder My Sweet*'te (Öldür Sevgilim, 1944) Dick Powell, *Lady in the Lake*'te (Göldeki Kadın, 1946) Robert Montgomery, *Brasher Doubloon*'da (Yüksek Pencere, 1947) George Montgomery, *Marlowe*'da (1969) James Garner, *Long Goodbye*'da (Uzun Elveda, 1973) Elliott Gould, *Farewell My Lovely*'de (Elveda Tatlım, 1975) Robert Mitchum, Chandler'ın efsanevi karakterini portrelemişlerdir.

Sen polissin Pat; kurallar elini kolunu bağlar. Amirin var, amirinin amiri var. Ben, canımın istediğinin kıçına indirebilirim tekmeyi. Beni işimden atacak kimse yok. Zimbalarım aldırın olmaz... Bugünlerde bir gün delikli demirim elimde, katil de karşımda olacak... Jack nasıl öldüyse katil de öyle ölecek.

Mike Hammer

Suçluların cezasını gözünü kırpmadan veren, dudaklarıyla dövüşen, yumruklarıyla sevişen Mike Hammer birçok filme ve televizyon dizisine konu olur. Sekreteri Velda'ya âşık olan, attığı bir tokatla karşısındakini kaslarını bile oynatmaya fırsat bulamadan yere yıkan, alabildiğine sert, her fırsatta başının çaresine bakan Mike Hammer, Mike Spillane'nin 1947 tarihinde yazdığı *I, the Jury* (Kanun Benim) ile doğmuştur. Steven Spielberg' in *Raiders of the Lost Ark* (Kutsal Hazine Avcıları, 1981), Alex Cox' un *Repo Man* (Zorlu Yarış, 1984), Quentin Tarantino'nun *Pulp Fiction* (Ucuz Roman, 1994), David Lynch'in *Lost Highway* (Kayıp Otoban, 1997) ve Richard Kelly' nin *Southland Tales*'inin (Kıyamet Öyküleri, 2007) referansı olan film noir klasiği *Kiss Me Deadly*'de (Öldüresiye Öp Sevgilim, 1955) bir otobanda yalın ayak koşarken arabasına aldığı seksi otostopçu Christina tarafından Mike Hammer şöyle tanımlanır: '*Basit şeylerden bir insan hakkında ne çok şey söylenebileceğini düşünüyordum. Araban örneğin... Hiç bitmeyen, tek bir aşkın var. Sen! Sen şu kıyafetinden, arabasından, kendisinden başka hiçbir şeyi takmayan adamlardan birisin. Böyle sıkı bir karına sahip olmak için şınav çekiyorsundur eminim. Sen, bir ilişki de asla bir şey vermeyen, hep alan tiplerdensin.'*

Kiss Me Deadly'de polisler tarafından sorgulanırken alaya alınan Mike' ın uzmanlık konusunun boşanma davaları olduğu belirtilir ve konuşma şöyle sürer:

-Elimizdeki bilgilere göre kendisine özel dedektif diyor. Yatak odası yavaşlığı... Kadın aleyhinde bilgi topluyor. Sonra kadını anlaşıp kocası aleyhinde bilgi topluyor. Böylece iki taraflı oynayıp kazançlı çıkıyor. Çok çekici bir kadın olan sekreteri Velda Wichman'ı kocaların üzerine salıyor. Ve kimse ne olduğunu an-

lamadan şantaj için kanıtını elde ediyor. Kadınların üzerine kimi salıyorsunuz, Bay Hammer?

-Tamam beni ikna ettiniz. Ben kokuşmuş herifin tekiyim. Şimdi, tek derdiniz buysa, artık evime dönmek istiyorum.'

1953 tarihli *I, the Jury*'de Biff Elliot, 1982 tarihli yeniden çevrimde ise Armand Assante Mike Hammer'ı beyazperdede canlandırmıştır. Robert Aldrich'in yönetmenliğini yaptığı *Kiss Me Deadly*'de Ralph Meeker, *My Gun is Quick*'te (Benim Hızlı Silahım, 1957) Robert Bray, Hammer'ı oynamıştır. *Girl Hunters*'da (Kız Avçıları, 1963) sinemada oldukça nadir görülen biçimde yazdığı karakteri oynayan bir yazar olarak Spillane'i perdede görmek mümkündür. CBS tarafından hazırlanan *Mickey Spillane's Mike Hammer* (Mickey Spillane'nin Mike Hammer'ı) dizisi 1984-1987 yılları arasında yayınlanmış ve Hammer'i Stacy Keach canlandırmıştır.

Kara film akımını düşsel, tuhaf, erotik, karışık ve zalim olarak nitelendirerek işi basite alıyor olabiliriz...

Raymond Borde and Etienne Chaumeton / *Panorama du Film Noir Americain*

Edebi, sanatsal, kültürel ve politik kaynakları sonsuz olan ve büyük şehrin mükemmel planlanmış suçlarını, suçlularını anlatan kara film, hem sosyolojik hem psikolojik anlamda üzerinde düşünmeyi hak eden bir tür olarak, bayrağı cinayet romanlarından devraldı. Noir filmlerinin öykü anlatıcıları toplumsal uzlaşmanın olanaksızlığına, sistemin keskinleşen dişlerine, varoluşun zavallılığına vurgu yapmayı yeğlemişlerdi. Amerikan endüstriyel sinemasının yüceltilmiş türlerinden daha dürüst ve karanlık olan; Alman dışavurumculuğu ile beslenen Amerikan modern kentindeki karışıklığın, acımasızlığın sinemasının, Raymond Borde ve Etienne Chaumeton adlı iki Fransız araştırmacı tarafından *film noir-kara film* olarak adlandırılmalarından bugüne, onun sinemada teknik bir tür olup olmadığı tartışıldı durdu. Rasyonel noir sineması, anlatsal anlamda kasvetli grinin hâkim olduğu, derin odaklar, detaylı planlar, yoğun gölgeler, keskin kontrastlar ve paranoid mekânlarla dolu bir görsel ifadeye sahipti.

Kara filmler illa ki içinde bir cesedin, bir tehlikeli aşkın, bir azgın suçlunun, hurpani, serseri tipli bir *private eye* dedektifin var olduğu; çoğunlukla cinayet mahallinde atılmış bir sigara izmaritinin, sahte parmak izlerinin, cinayet anında suçlunun başka yerde olduğuna dair sahte kanıtların, yanlış adreslerin, yanlış isimlerin, sahte listelerin, şifreli mektupların, *red herrings* adı verilen yanlış yöne sevk eden izlerin olduğu; dedektifin aklını karıştıracak malzemelerin kullanıldığı kimi tür formülleri ile cinayet, suç, para, kovuşturma, ceza gibi tematik klişeleri içeriyordu.

Kaynakça

- Adorno, W. Theodor, Çev.Orhan Koçak, Ahmet Doğukan, *Minima Moralia*, Metis Yay., İst., 1998
- Atayman, Veysel, Der., *Şiddetin Mitolojisi*, Don Kişot Yay., İst., 2002
- Barthes, Roland, Çev., Tahsin Yücel, *Çağdaş Söylenler*, Hürriyet Vakfı Yay., İst., 1990
- Baudrillard, Jean, Çev., Emel Abora, Işık Ergüden, *Kötülüğün Şeffaflığı*, Ayrıntı Yay., İst., 1995
- Baudrillard, Jean, Çev., Oğuz Adanır, *Simulaklar ve Simülasyon*, Dokuz Eylül Üniversitesi Yay., İzmir, 1998
- Baudrillard, Jean, Çev., Yaşar Avunç, *Cool Anılar*, Ayrıntı Yay., İstanbul, 2002
- Bolton, Christopher, *Robot Ghosts and Wired Dreams: Japanese Science Fiction from Origins to Anime*, University Of Minnesota Press, 2007
- Borde, Raymond, and Etienne Chaumeton, *A Panorama of American Film Noir, 1941–1953*, trans. Paul Hammond, City Lights Books, 2002
- Borradori, Giovanna, *Terör Günlerinde Felsefe Jürgen Habermas ve Jacques Derrida ile Diyaloglar*, Yapı Kredi Yay., İstanbul, 2008
- Burroughs, K., *Femme noir: Bad girls of film*, Jefferson, NC: McFarland and Company, 1998.
- Cavallaro, Dani, *Siberpunk and Cyberculture: Science Fiction and the Work of William Gibson*, Athlone Press, 2000
- Conard, Mark, *The Philopsophy of Neo-noir*, University Press of Kentucky, 2007
- Conard, Mark, *The Philopsophy Film Noir*, University Press of Kentucky, 2006
- Cornea, Christine, *Science Fiction Cinema Between Fantasy And Reality*, Edinburgh University Press, 2006
- Copjec, Joan, *Shades of Noir: A Reader*, Verso, London, 1993
- Crowther, B. (1989). *Film noir: Reflections in a dark mirror*, New York: Continuum Publishing Company, 1989
- Demirergi, N., İşcan, C., Öngören, M., Yanık, F., *Bu Ne Şiddet*, Kitle Yay., Ank., 1994
- Dery, Mike, *Escape Velocity: Cyberculture at the End of the Century*, Grove Pres, 1997
- Dimendberg, Edward, *Film Noir and the Spaces of Modernity*, Harvard University Press, 2004
- Dinello, Daniel, *Technophobia!: Science Fiction Visions of Posthuman Technology*, University of Texas Pres, 2006
- Dowell Pat|John Fried, Derleyen: Sabri Büyükdüvenci, Ruken Öztürk, *Postmodernizm ve Sinema*, Bilim ve Sanat Yay., Ank 1997
- Everitt, David, Schechter, *Harold, A'dan Z'ye Seri Katil Ansiklopedisi*, Phoenix, 2004
- Flory, Dan, Philosophy, *Black Film, Film Noir*, Pennsylvania State Uni. Press, 2008
- Friedman, David, *Future Imperfect: Technology and Freedom in an Uncertain World*, Cambridge University Press, 2008

- Gibson, William, *Neuromancer*, Sarmal Yayınevi, İstanbul, 1998
- Gibson, William, *Matrix Avcısı*, Altın Kitaplar, İstanbul, 2003
- Gibson, William, *Geleceğin Partileri*, Altın Kitaplar, İstanbul, 2008
- Grant, Barry Keith, *Film Genre Reader III*, University of Texas Press, 2003
- Hanson, Peter, Çev. Kürşad Ertuğrul, *Kayıp Kuşak Filmleri*, Altıkkırbeş Yayınları Lull Sinema Dizisi, Temmuz 2003
- Haraway, Donna, *Siborg Manifestosu*, Agora Kitaplığı, Eylül 2006
- Hirsch, Foster, *The Dark Side of the Screen: Film Noir*, Da Capo Press, 2008
- Hirsch, Foster, *Detours and Lost Highways: A Map of Neo-noir*, Limelight Editions, 2004
- Kaplan, E. Ann, *Women in Film Noir*, British Film Institute, 1998
- Kernberg, Otto, Çev., Banu Büyükkal, *Sapıklıklarda ve Kişilik Bozukluklarında Saldırganlık*, Metis Yay., 2000
- Kolker, Robert Phillip, *Yalnızlık Sineması*, Öteki Yay., Ank., Kasım 1999
- Krutnik, Frank, *In a Lonely Street: Film Noir, Genre, Masculinity*, New York: Routledge, 1991.
- Leitch, Thomas, *Crime Films*, Cambridge University Press, 2004
- Mayer, Geoff; McDonnell, Brian, *Encyclopedia of Film Noir*, Greenwood Pres, 2007
- Megill, Allan, Çev., Tuncay Birkan, *Aşırılığın Peygamberleri*, Bilim ve Sanat Yay., Ank., 1998
- Mennel, Barbara, *Cities and Cinema*, Routledge, 2008
- Muller, Eddie, *Dark City: The Lost World of Film Noir*, St. Martin's Griffin, 1998
- Murphie, Andrew; Potts, John, *Culture and Technology*, Palgrave Macmillan, 2003
- Naremore, James, *More than Night, Film Noir in Its Contexts*, University of California Pres, 2008
- Oliver, Kelly; Trigo, Benigno, *Noir Anxiety*, University of Minnesota Pres, 2003
- Orr, John, Çev., Ayşegül Bahçıvan, *Sinema ve Modernlik*, Ark Yay., Ank., 1997
- Orr, Stanley, *Darkly Perfect World*, The Ohio State University Press, 2010
- Palahniuk, Chuck, *Dövüş Kulübü*, Çev., Elif Özsayar, Ayrıntı Yay., 2001
- Pappas, Charles, *It's a Bitter Little World*, Writers Digest Books, 2005
- Place, Janey, *Women in film noir*, In Kaplan, E.A. (Ed.) *Women in film noir*. (pp. 3567). London: British Film Institute, 1980
- Place J.A. & Peterson, L.S., *Some visual motifs of Film Noir*, In: *Movies and methods: an anthology* / edited by Bill Nichols, Berkeley: University of California Press, 1976
- Rabinowitz, Paula; *Black & White & Noir: America's Pulp Modernism*, Columbia University Press, 2002.
- Roloff, Bernhard, Seeslen, Georg, Çev., Veysel Atayman, *Ütopik Sinema*, Alan Yay., İst.,1995
- Roloff, Bernhard, Seeslen, Georg, Der., Veysel Atayman, *Cinayet Sineması*, Alan Yay., İst.,1997
- Ryan, Michael, Kellner, Douglas, Çev., Elif Özsayar, *Politik Kamera*, Ayrıntı Yay., İst., 1997

- Sayın, Zeynep, *Kötülük Tekilcilik Postmodernizm*, Mitos Yay., İst., 1994
- Schwartz, Ronald, *Noir, Now and Then: Film Noir Originals and Remakes*, (1944-1999), Greenwood Press, Westport, 2001
- Schrader, Paul, *Notes on Film Noir*, 1972
- Schwartz, Ronald, *Neo-noir: The New Film Noir Style from Psycho to Collateral*, The Scarecrow Press, 2005
- Sheen, Erica, Davison, Annette, *The Cinema of David Lynch: American Dreams, Nightmare Visions*, Wallflower Press, 2004
- Wood, Robin, *Hitchcock Sineması*, Kabalcı Yayınevi, Şubat 2004
- Verevis, Constantine, *Film Remakes*, Edinburgh University Press, 2006
- Virilio, Paul, *Enformasyon Bombası*, Metis Yay., Eylül 2003
- Zeldin, Theodore, Çev., Elif Özsayar, *İnsanlığın Mahrem Tarihi*, Ayrıntı Yay., İst, 2000
- Zizek, Slavoj, Çev., Savaş Kılıç, *David Lynch'in Kayıp Otoban'ı Üzerine*, Om Sinema Yay., İst., 2001
- Zizek, Slavoj, Çev. Tuncay Birkan, *Kırılğan Temas*, Metis Yay., Ekim 2002
- Zizek, Slavoj, Çev. Tuncay Birkan, *Yamuk Bakmak*, Metis Yay., Mayıs 2004

Makaleler /Linkler

- Akkoç, Bülent, Bilimkurguda Robotlar, Androidler, Siborglar, *Atılğan Dergisi*, Sayı.3
- Alberto Manguel'le Söyleşi, İlk Kez Bir Ütopya İçinde Yaşıyoruz, *YKY Kitaplık*, Ocak-Şubat 2001
- Alpin, Hakan, Asimov Pozitronik Robot Kuramı ve Vakıf Serisi Hakkında Değerlendirmeler,
http://www.kayipdunya.com/01-05-02/yazilar/hakan_alpin/index.html
- American Film Institute <http://www.afi.com>
- Artists Using Scence and Technology – YLEM Journal <http://www.ylem.org/>
- Atayman, Veysel, Lynch'in Çelişkili ve Kaotik Dünyası, 25. *Kare*, OcakMart 1997, sayı:18
- Atayman, Veysel, Coen Kardeşler, 25. *Kare Sinema Dergisi*, OcakMart 2000, Sayı:30
- Atayman, Veysel, Barton Fink, 25. *Kare Sinema Dergisi*, EkimAralık 99, Sayı:29
- Atıcı, Ece Gamze, Philip K. Dick'in Yaşamı ve Evrenleri Üzerine, *Lull*, Altıkkırbeş, Sayı 4, Ekim 2002
- Aysever, Levent, Makine ve Zekâ, *Bilim ve Teknik Dergisi*, Haziran 2001
- Aziz, Jamaluddin Bin (2005), Future Noir, chap. in 'Transgressing Women: Investigating Space and the Body in Contemporary Noir Thrillers', <http://www.crimeculture.com/Contents/ArticlesSummer05/JemAziz1.html>
- Bayzan, Şahin, Türkiye ve Dünyada İnternet Yasakları ve Sansür Kavramı ile Zararlı İçeriğe Karşı Yaptırım Ve Uygulamalara Genel Bir Bakış, <http://ab.org.tr/ab09/bildiri/23.pdf> British Film Institute <http://www.bfi.org.uk/>
- Büyükkara, Gülizar, Robotla Evlenme Çağı Kapımızda, *Hürriyet EYaşam*, 16 Ocak 2008

- Cindemir, Kasım, Katil Robotlar Otonom Olacak, *Hürriyet Gazetesi*, 27 Mart 2009, syf. 5
- Corliss, Richard, Same Old Song Blood Simple, Time, [Http://Www.Time.Com/Time/Magazine/Article/0,9171,959284,00.Html](http://Www.Time.Com/Time/Magazine/Article/0,9171,959284,00.Html)
- Crime Culture <http://www.crimeculture.com/>
- Davis, Mike, Downsizing the Future: Beyond Blade Runner, <http://www.levity.com/markdery/ESCAPE/VELOCITY/author/davis.html>
- Der Derian, James, Paul Virilo ile Söyleşi-Hız Kirliliği, Yeni Teknolojiler ve Savaşın Geleceği, Wired Magazine, Mayıs 1996, www.metiskitap.com
- Dreyfus, Hubert.L., Bilgi Otobanında Nihilizm, Sayı 30 Cogito, YPK Yayınları
- Erdem, Tuna, Neo Popüler Sinemaya Doğru, *Sinema Dergisi*, Eylül 1999
- Evangelisti, Valeria, Alt Katların Edebiyatı Gerçek Dünyayla Mücadele Eden Bilimkurgu, Sayı 31 Bahar 2002, *Cogito Özel*, YKY
- Gibson, William Blog, <http://www.williamgibsonbooks.com/>
- Günaydın, Serhat, Dil ve Şizofreni:Otomatik Portakal, 25. *Kare Sinema Dergisi*, Ocak-Mart 1999
- Günaydın, Serhat, Lost Highway:Beden, Uzam ve Zaman, 25. *Kare*, Nisan-Haziran 99, Sayı:27
- Güney, Murat, Donna Haraway ile Siborglar ve Yoldaş Türler Üzerine, Davetsiz Misafir, <http://www.davetsizmisafir.org>
- Güven, Erdal, 30 Soruda Wikileaks, *Radikal Gazetesi*, 5 Aralık 2010
- Hakan, Ali, Gerçekten Uyuyamazsan Gerçekten Uyanamazsın, 25. *Kare*, Ocak-Mart 2000, Sayı:30
- Irwine, Martin, Postmodern, Postmodernizm, Postmodernity, <http://www.georgetown.edu/irvinemj/technoculture/>
- Kaczynski, Theodore, Industrial Society and Its Future, http://en.wikisource.org/wiki/Industrial_Society_and_Its_Future
- Kellner, Douglas, Entelektüeller, Yeni Kamusal Alanlar ve TeknoPolitika, Sayı 31 Bahar 2002, *Cogito Özel*, YPK Yayınları
- Kıraç, Rıza, Kendine Güvenen, İçe Dönük Bir Yönetmen: Zeki Demirkubuz, *Klaket* 7, 1997
- Kutlu, Kutlukhan, Huzurun Ardında Dehşet, *Sinema Dergisi*, Kasım 2001
- Kutlu, Kutlukhan, Dövüş Kulübü: X Kuşağının Nabızı, 25. *Kare*, OcakMart 2000, Sayı:30
- Maddox, Tom, Tufandan Sonra: 80'ler ve 90'lardan Siberpunk, Çeviren: Emrah Göker, <http://www.zifir.org/sayi2/makale2.htm>
- Mithat Alam Film Merkezi <http://www.mafm.boun.edu.tr>
- <http://www.noircity.com/>
- Pfeil, Fred, Revolving Yet Conserved:Family Noir in Blue Velvet & Terminator 2, <http://www.geocities.com/Hollywood/2093/papers/pfeil.html>
- Rovira, Jim, Çev., Özgür Yaren, Baudrillard ve Hollywood: Düzenin 'Tağyir, tadil,ilgasi' ve Matrix, http://www.dergi.org/Arsiv/Dergi@Net_KasimAralik1999.htm
- Savaşta Yeni Cephe, *Radikal Hayat*, 24 Ekim 2010, syf. 21

Film Dizini

- 13 (Tzameti) 50, 183
13th Floor 233, 291
1984 202, 207, 212, 217, 234, 235, 236, 239, 265
2001: A Space Odyssey 292
21 164
28 Days Later 261, 304
28 Weeks Later 261, 304
36 Quai Des Orfevres 182
39 Steps 31
8 Man After 235
8 mm 158, 159
964 Pinocchio 233
- Act of Violence 23
Adrenaline Drive 174
Aeon Flux 230, 234, 235, 243, 244, 266, 294
After Dark My Sweet 82
After Hours 56, 61, 65, 66, 110
Against All Odds 49, 50
Ağır Roman 187, 188, 189, 194
Aileen; The Life and Death of a Serial Killer 103
Aileen Wuornos: The Selling of a Serial Killer 103
Akira 40, 173, 211, 234, 235, 239, 240, 243
Alien 207, 234, 235, 263, 284
Alien: Resurrection 207
Aliens 258
Alphaville 205, 207, 208
American Beauty 263
American Boy: A Profile of Steven Prince 71
American Gangster 42, 49, 166, 168
American Psycho 135, 137, 138
Amores Perros 174
Anamorph 142, 147
Android 157, 284
Android Affair 284
Android of Notre Dame 157
Angel Heart 50
Angels with Dirty Faces 163
Animatrix 250, 284
Anna Oz 182
Anthony Zimmer 95, 182
Apocalypse Now 49
Applesseed 235, 280, 286
Armitage: Dual Matrix 235
Armitage III Poly Matrix 235
- Artificial Intelligence 208, 217, 232, 248, 251, 274, 284, 285, 286, 290, 303
Ascenseur pour l'échafaud 179
Asphalt Jungle 23, 49, 52, 80, 163
Assassin 182
Assassination of Richard Nixon 36
As Tears Go By 174
Atlantis: The Lost Empire 211
Aura 174
Av Mevsimi 195
- Babylon A. D. 217, 238
Back to the Future 259, 263
Badlanders 49
Badlands 129, 130, 132, 134, 143
Bande a Part 124
Bank Job 175
Barbarella 284
Barda 63, 187, 189, 190
Barton Fink 75, 76, 77, 78, 307
Basic Instinct 50, 96, 97, 98, 101, 102
Batman 50, 51, 208, 262
Batman Begins 51
Batman Returns 51
Battlefield Earth 234
Battle Royale 126
Battlestar Galactica 284
Beach 113, 114, 116, 274
Beat the Devil 28
Be Cool 51
Before The Devils Know You Are Dead 113
Behzat Ç. 196, 197
Big Clock 50
Big Combo 104
Big Heat 23, 28, 38, 63, 166
Big Lebowski 51, 75, 79, 104
Big Nothing 51
Big Sleep 19, 20, 22, 23, 28, 40, 50, 79, 80, 170
Big White 51
Black Angel 51
Black Dahlia 53, 95, 102
Black Friday 174
Blackmail 32
Black Mask 126
Black Widow 95
Blade Runner 49, 168, 207, 221, 222, 229, 230, 232, 233, 234, 235, 237, 238, 239, 240, 242, 243, 245, 248, 249,

253, 256, 258, 265, 270, 271, 274,
 283, 284, 291, 298, 304, 308
 Blair Witch Project 158
 Blakes 7 207
 Blind Shaft 174
 Blood Simple 74, 75, 76, 81, 82, 101, 308
 Blood Splattered Bride 123
 Blue Angel 27
 Blue Dahlia 28, 51
 Blue Gardenia 51
 Blues: Feel Like Going Home 71
 Blue Velvet 50, 85, 86, 87, 91, 131, 308
 Bob le flambeur 180
 Body and Soul 50
 Body Heat 49, 95, 96, 99, 100
 Boiling Point 174
 Bone Collector 137
 Bonnie and Clyde 129, 130, 163, 180
 Born on the Fourth of July 49
 Bornova Bornova 187, 190
 Borsalino 182
 Bound 101, 102
 Bourne Identity 52, 276
 Bout de Souffle 180
 Brainscan 293
 Brainstrom 35
 Brazil 107, 230, 231, 234, 235, 252, 263,
 264, 265, 304
 Breathless 180
 Brighton Rock 175
 Bubblegum Crisis 235
 Buggy 163

 Cabinet of Dr. Caligari 70, 151, 207, 243
 Caged 103
 Cairo 49
 Cannibal Holocaust 158
 Carlito's Way 163
 Casablanca 28, 54
 Casino 61, 68, 163, 164, 166
 Casque d'or 179
 Casshern 233
 Cast a Dark Shadow 175
 Casualties of War 49
 C Blok 191
 Champagne Murders 126
 Children of Men 234, 237, 238, 261, 294,
 304
 Chinatown 35, 38, 39, 55, 95, 104, 169,
 170
 Chungking Express 174
 Cidade de Deus 174
 Citizen Kane 207
 Citizen X 137, 153
 City of Lost Children 235
 City of Lost Souls 174
 City on Fire 125, 174, 180
 Cl.One 233
 Clay Pigeons 82
 Clockwork Orange 108, 138, 205, 207,
 208, 221, 234, 236, 273
 Clouded Yellow 175
 Code 46 234, 244, 294
 Collateral 184, 307
 Color Me Dead 50
 Colossus: The Forbin Project 280
 Coming Home 49
 Compulsion 147
 Confessions d'un Barjo 270
 Conflict 28
 Consequences of Love 174
 Contraband 174
 Cool Breeze 49
 Copycat 137, 149, 150
 Crack-Up 51
 Crash 50, 57, 58, 174, 225, 294, 296
 Creation of the Humanoids 284
 Crime Scene 182
 Crimson Rivers 43, 153, 154, 183
 Criss Cross 50, 53
 Crooked Way 50, 51
 Crossfire 23
 Croupier 175
 Cube 144
 Cybernator 284
 Cyberzone 284
 Cyborg 2 266, 284
 Cyborg 2087 284
 Cyborg Cop 284
 Cypher 233, 248

 D.O.A. 50, 163
 Dancer in the Dark 159
 Dangerous Female 18
 Daredevil 51
 Dark Arc 174
 Dark City 233, 234, 235, 248, 255, 256,
 274, 289, 290, 291, 304, 306
 Dark Knight 51
 Darkman 50
 Dark Passage 28, 29, 49
 Dark Star 284
 Dark Wind 82
 Das Experiment 144
 Deadline at Dawn 51
 Dead Man's Shoes 175

Dead Men Don't Wear Plaid 50, 51
 Dead Reckoning 28, 29
 Death Powder 284
 Deep Crimson 142, 174
 Deer Hunter 49
 Deliberate Stranger 145
 Delusion 82
 Demolition Man 231, 234
 Demon Seed 280
 Departed 55, 61, 69, 164
 Der Amerikanische Freund 173
 Deranged 152
 Desperate Hours 28, 50
 Detective Story 251, 252
 Detour 27, 28, 50
 Devil Doctor Woman 157
 Devil Experiment 157
 Devil in Blue Dress 95
 Dexter 138
 Diabolique 50
 Dial M Murder 50, 105
 Dirty Harry 35, 41, 42, 103, 137, 142
 Disturbia 50, 112, 137, 153
 Dog Day Afternoon 48, 171
 Dokuz 187, 194, 305
 Donnie Brasco 163
 Donnie Darko 107, 262, 263
 Double Indemnity 22, 24, 28, 29, 30, 49,
 52, 57, 76, 79, 80, 99, 100, 104
 Double Tour 181
 Dr. Strangelove 234
 Dressed to Kill 49, 104, 123
 Driver 35, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 71, 123,
 139, 144, 153, 155, 178, 180, 207
 Drug Taking and the Arts 270
 Drunken Angel 173
 Dune 157, 207
 Du Rififi Chez Les Hommes 125

E.T. 263
 Eastern Promises 164, 167
 Ejder Kapanı 194
 El Aura 174
 Electric Dreams 279
 Element of Crime 174
 Empire of the Sun 58
 Enforcer 28, 42
 Equilibrium 206, 207, 231, 234
 Eraserhead 77, 86
 Escape From Los Angeles 240
 Escape From New York 234, 240
 Europa 174
 Eve of Destruction 266, 284

Evil Dead 75
 eXistenZ 58, 234, 272, 292, 293, 294, 295,
 301

Fahrenheit 451 202, 206, 207, 208, 234,
 236
 Farewell My Lovely 20, 22, 35, 44, 48, 49
 Fargo 42, 78, 79, 82, 83, 113, 208
 Fatal Attraction 95, 97, 98
 Fatal Instinct 51
 Fatherland 234
 Fear City 137
 Fear in the Night 51
 Femme Fatale 53, 100, 101, 102
 Feux Rouges 182
 Fifth Element 230, 265, 266
 Fight Club 50, 63, 65, 92, 108, 109, 110,
 111, 138, 139, 140, 178
 Final Cut 233
 Final Fantasy: The Spirits Within 291
 Find Me Guilty 162, 164
 Fistful of Dollars 40
 Fists of Fury 126
 Fog of War 170
 Following 50, 175, 176, 178
 Fragile Machine 235, 284
 Friend Who Walked the West 50
 From Hell 137, 151, 152
 Full Alert 174
 Full Metal Jacket 49
 Futureworld 284

Galerians: Rion 280
 Game of Death 126
 Gangs of New York 164
 Gemide 185, 186, 187, 188, 189
 Ghost Dog: The Way of the Samurai 180
 Ghost in the Shell 126, 224, 230, 231, 232,
 233, 235, 239, 240, 241, 242, 243,
 246, 248, 250, 280, 282, 304
 Ghost in the Shell 2: Innocence 231, 235,
 280, 282
 Ghost in the Shell Stand Alone Complex
 235, 240
 Ghost Writer 55, 56
 Giant 82
 Gilda 22, 28, 31, 91, 100
 Girl Cut in Two 182
 Girl Hunters 21
 Girl with the Dragon Tattoo 137, 158
 Godfather 67, 163, 164, 165, 166, 167, 168
 Golden Compass 211

Goodbye Lover 95
 Goodfellas 67
 Good German 53, 54
 Good Morning, Vietnam 49
 Good Shepherd 54, 55
 Good Thief 180
 Grand Duel 126
 Green Hornet 125, 126
 Grifters 95
 Groundhog Day 179
 Gun Crazy 50, 130, 163
 Gunhed 280

Hackers 224, 225, 230, 258
 Hammett 18, 34, 39, 40, 79, 97, 112, 116,
 162, 163, 167, 301
 Handmaid's Tale 234, 237
 Hannibal 137, 139, 150, 151, 278
 Hard-Boiled 174
 Hard Candy 50
 Hardcore 158
 Harder They Fall 28
 Heat 23, 28, 38, 49, 50, 53, 63, 95, 96, 99,
 100, 163, 166, 169, 170, 180, 184
 Heavy Metal 284
 He Never Dies 157
 Henry: Portrait of A Serial Killer 144
 High and Low 173
 High Sierra 23, 28, 50, 163
 High Wall 51
 History of Violence 166
 Honeymoon Killers 143
 Hot Fuzz 51
 Hot Spot 82
 House of Games 49, 57
 Hudsucker Proxy 80
 Humanoid Woman 284
 Hunter 49, 136

I, the Jury 20, 21
 I'll Sleep When I'm Dead'i 175
 I am Legend 261
 Ice Harvest 51
 Identity 52, 144, 276
 I Died A Thousand Times 50
 Il Conformista 173
 I Married A Shadow 50
 Immortel 233
 Impostor 233, 270, 284
 In a Lonely Place 23, 28, 147
 Inception 254, 255
 In Cold Blood 146

Infernal Affairs 69
 Inside Man 164, 171
 Insomnia 43, 174, 178
 In the Cut 153
 Intolerable Cruelty 81
 Invasion of the Body Snatchers 234
 I Robot 284, 289, 290
 Ironside 126
 I Shot Andy Warhol 137
 Island 61, 70, 213, 232, 233, 243, 245, 294
 Italianamerican 71
 Italian Job 170
 I Vitellone 62

Jackie Brown 53, 121, 122, 124
 Jade 44, 98
 Johnny 2.0 233
 Johnny Handsome 49
 Johny Mnemonic 235

Kabadayı 189, 194
 Kaç Para Kaç 79
 Kader 191, 244, 253
 Kalifornia 82
 Key Largo 28, 163
 Kill Bill 123, 124, 125, 126, 134, 181
 Killer 103, 139, 144, 145, 162, 174, 180
 Killers 22, 50, 56, 118, 129, 130, 131, 132,
 133, 134, 143, 145, 163
 Kill Me Again 82
 Kiss Kiss Bang Bang 51, 53
 Kiss Me Deadly 20, 21, 23, 28, 29, 52, 122,
 170, 207
 Kiss Of Death 50
 Kiss The Girls 137
 Knight Moves 50

L. A. Confidential 52, 53, 169
 L'ête Meurtrier 182
 La Cérémonie 182
 Lady by the Sea: The Statue of Liberty 71
 Lady from Shanghai 29
 Lady in the Lake 20, 22, 27, 44
 Ladykillers 75, 81
 Lady Snowblood 126
 La Femme Infidèle 181
 La Femme Nikita 95, 122, 182, 185
 La Haine 182
 La Jatée 259
 Laleli'de Bir Azize 188
 La Mariée était en noir 125, 181
 Last Man Standing 40

Last Page 175
 Last Seduction 98, 99, 102
 Last Waltz 71
 Lathe of Heaven 233
 Laura 22, 24, 29, 70, 86, 89, 112, 131
 Layer Cake 175
 League of Extraordinary Gentlemen 211
 Le Boucher 181
 Le Cercle Rouge 180
 Le Couperet 183
 Le Doulos 180
 Le Noces Rouges'da 181
 Leon The Professional 182, 184
 Les Cousins 181
 Les Diaboliques 50, 179
 Les Patriotes 182
 Lethal Weapon 45
 Limey 53
 Live Flesh 174
 Lock, Stock and Two Smoking Barrels
 163, 175
 Lodger 31
 Long Goodbye 20, 35, 40, 79, 167
 Long Kiss Goodnight 45
 Long Wait 51
 Looker 233
 Lord of the Flies 114
 Lost Highway 20, 50, 86, 89, 90, 91, 92,
 308
 Lucky Number Slevin 51, 164, 167, 170
 Lucky Sky Diamond 157
 Lust Caution 174

 Machinist 50, 52, 174, 178, 302
 Made in Milan 71
 Mad Max 221, 235, 240
 Magnum Force 42
 Man Between 175
 Manchurian Candidate 35
 Man Who Wasn't There 54, 80, 104, 302
 Marlowe 18, 19, 20, 38, 40, 48, 167
 Marnie 123
 Masumiyet 191
 Matrix 101, 107, 124, 202, 217, 222, 224,
 229, 233, 234, 235, 236, 241, 244,
 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251,
 252, 253, 255, 256, 260, 263, 266,
 272, 274, 290, 291, 304, 306, 308
 Max Headroom 235, 258
 Max Payne 45, 46
 Mean Streets 61, 62, 67, 68, 71, 163, 165
 Memento 50, 52, 53, 70, 119, 175, 176,
 177, 178, 253

 Menno's Mind 233
 Mermaid in a Manhole 157
 Metropolis 202, 207, 234, 243, 249, 251,
 256, 265, 266, 283
 Mickey Spillane's Mike Hammer 21
 Mildred Pierce 23, 28, 80
 Miller's Crossing 40, 74, 75, 76, 77, 80,
 104, 112, 167, 168
 Millions 79
 Minority Report 207, 233, 234, 235, 243,
 258, 267, 270, 272, 274, 304
 Miracle of Morgan's Creek 51
 Missing 48
 Mission Impossible 100
 Monsieur Hire 182
 Monster 102, 103, 154
 Moon 284
 Most Terrible Time in My Life 174
 Mulholland Drive 50, 52, 53, 86, 87, 91,
 92, 101
 Mulholland Falls 53, 170
 Murder by Numbers 147, 148, 149, 150
 Murder by Proxy 175
 Murder My Sweet 20, 23, 29, 35, 49
 My Gun is Quick 21
 My Voyage to Italy 71
 Naked City 23
 Naked Gun 51
 Naked Lunch 50, 58, 174, 234, 235
 Name Of The Rose 42
 Natural Born Killers 56, 118, 129, 130,
 131, 132, 133, 134
 Natural City 234, 291
 Nemesis 284
 New Rose Hotel 257
 Next 270
 Night Moves 35, 39
 Night of the Hunter 136
 Ninth Gate 50
 Nirvana 225, 233
 No Country for Old Men 82
 No Direction Home 71
 No Man Of Her Own 50
 No Maps For These Territories 257
 North by Northwest 275
 Notorious 23, 32
 Novocaine 51
 No Way Out 50
 Number 23 50, 52

 Obscure Object of Desire 92
 Ocean's 170
 Odd Man Out 174

Old Boy 174, 302
 Omega Man 234, 261
 Once Upon a Time in America 163
 Open Your Eyes 233
 Ossessione 173
 Outbreak 261
 Outer Limits 23
 Outland 234
 Out of Past 28, 70, 163
 Out of the World 270

Palmetto 95
 Paradine Case 32
 Parasite Dolls 235
 Paycheck 233, 270, 275, 276
 Peeping Tom 157
 Perfect Murder 50, 105, 147
 Perfect Woman 283
 Pervert's Guide to Cinema 86, 92, 111, 249, 300
 Phantom 23, 51
 Phantom Lady 23
 Phone Booth 153
 Pierrot le Fou 181
 Place Vendome 182
 Planet of the Apes 234, 259
 Platoon 49
 Play It Again, Sam 51
 Plein Soleil 181
 Point Blank 35, 63, 163
 Point of No Return 185
 Poison Ivy 95
 Polar 179, 182
 Polis 42, 45, 148, 161, 169, 170, 182, 196, 197
 Postman Always Ring Twice 23
 Pulp Fiction 20, 52, 71, 112, 116, 118, 120, 121, 122, 124, 125, 184
 Puzzlehead 233

Quai Des Orfevres 182
 Quand tu liras cette lettre 180

Raging Bull 61, 62
 Raiders of the Lost Ark 20, 50
 Raising Arizona 74, 208
 Random Harvest 51
 Rear Window 23, 50, 153
 Rebecca 32, 103
 Red Dragon 137, 139, 151
 Red Planet 283
 Red Rock West 56, 82, 99

Regarde Les Hommes Tomber 182
 Renaissance 171, 230, 235, 242, 243, 244, 251, 283, 290
 Replicant 284, 286
 Repo Man 20
 Requiem for a Dream 263
 Reservoir Dogs 52, 116, 118, 119, 121, 122, 125, 126, 133, 134, 171, 180, 208
 Resident Evil 261, 294
 Return of Jedi 284
 Righteous Kill 43
 Roadhouse Nights 40
 Road to Perdition 163
 Roaring Twenties 163
 Robocop 217, 234, 235, 284
 Roboman 284
 Robots 281, 284, 290
 Robot Wars 284
 Romeo is Bleeding 44, 98
 Rope 104, 147, 148, 149
 Route 66 23
 Rushmore 262

Sabotage 32
 Salton Sea 82
 Salvador 48, 49
 Satan Met a Lady 19
 Saw 143, 144
 Scanner Darkly 235, 270, 276
 Scarface 69, 162, 163, 164, 175, 180
 Scarlet Street 23, 28
 Scream 137
 Screamers 270, 284
 Searchers 62
 Seconds 232
 Secret Window 50
 Série Noire 182
 Serious Man 75
 Serpico 42
 Settle Note In Nero 126
 Seven 158, 252
 Sexy Beast 175
 Shadow of a Doubt 15, 23, 80
 Shadow Warriors 125
 Shallow Grave 76, 79, 175, 176, 261
 Shark Skin Man and Peach Hip Girl 174
 Shattered 50, 52
 Shine a Light 71
 Shining 179
 Shock Corridor 35, 70
 Shutter Island 61, 70
 Silence of the Lambs 137, 139, 150, 151,

152, 154
 Sin City 45, 51, 236, 242
 Slaughter 157
 Sleeper 201, 284
 Sleepless Town 174
 Small Back Room 175
 Snatch 163, 175
 Sneakers 225
 So Close to Paradise 174
 Somewhere in the Night 50, 51
 Sonatine 174, 180
 Southland Tales 20
 Spartan 57
 Spellbound 31, 51
 Star Trek 123, 228, 284
 Star Trek 2: Wrath of Khan 123
 Star Wars 265, 284
 Steamboy 211
 Stolen Face 175
 Story of Ted Bundy 145
 Strange Beside Me 145
 Strange Days 229, 230, 233, 234, 237, 258, 266
 Stranger on the Third Floor 23
 Strangers on a Train 23, 32, 104
 Stray Dog 173
 Street of Chance 51
 Streets Scenes 71
 Subway 184
 Sudden Impact 42
 Sunset Boulevard 23, 28, 50
 Surrogates 217, 234, 235, 297, 298, 299
 Suture 52
 Switchblade Sisters 123
 Swoon 147
 Swordfish 225, 258
 Sympathy for Lady Vengeance 50, 174
 Sympathy for Mr. Vengeance 50, 174
 Syriana 48

 T.N.T Jackson 123
 T2 3-D: Battle Across Time 258
 Takedown 225
 Taking Lives 137, 150
 Talented Mr. Ripley 105, 147, 181, 182
 Tank Girl 266
 Tatoos 43
 Taxi Driver 35, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 71, 138, 144, 153, 155, 178, 207
 Terminator 217, 221, 228, 234, 235, 239, 258, 266, 283, 284, 287, 288, 289, 297, 304, 308
 Terminator 2: Judgment Day 228, 258, 288, 289, 304
 Terminator 3: Rise of the Machines 266, 287, 288, 297
 Terminator Salvation 284
 Tetsuo: The Iron Man 58
 Texas Chainsaw Massacre 152, 153
 Texhnolyze 235
 Animatrix 250, 284
 Thesis 158, 159
 They Drive by Night 28
 They Live by Night 167
 They Made Me a Fugitive 175
 Thieves Like Us 50, 167
 Third Man 23, 174, 175, 242
 This Gun for Hire 22
 Tigerland 49
 Tirez sur le Pianiste 181
 Tomb of Ligeia 62
 Total Recall 233, 235, 248, 270, 271, 272
 Touchez pas au grisbi 179
 Touch of Evil 23, 28, 38, 44, 76
 Trainspotting 113
 Treasure of the Sierra Madre 28
 Trial 234
 Tron 225, 243, 291
 True Romance 53, 118, 121, 122, 125, 129, 130, 133, 134
 Truman Show 110, 233, 274, 275, 291, 292
 Twelve Monkeys 233, 234, 237, 259, 260, 261, 262, 263, 274
 Twilight Zone 23, 263
 Twisted 137
 Twisterd Nerve 126
 Two Jakes 38
 Two Mrs. Carrolls 28

 UCF: Toronto Cybercide 233
 Üç Maymun 187, 193, 194
 Üçüncü Sayfa 187, 192
 Ultraviolet 266
 Under Capricorn 32
 Under Fire 48
 Underneath 50, 54
 Un Flic 180
 Until the End of the World 234
 Untouchables 23, 163, 164
 Usual Suspects 52, 163, 170, 171, 182
 U Turn 56, 100
 Van Helsing 211
 Vanilla Sky 107, 233, 272
 Vavien 187, 192, 193, 302
 Vertigo 38, 50, 96, 259
 Vexille 230, 235, 284, 286, 287

V for Vendetta 43, 229, 234, 236, 237
Videodrome 58, 234, 235, 239, 293, 294,
295, 296
Vidocq 211
Violette Nozière 181

War Games 224
Watcher 137
Waterworld 234
Way of the Gun 171
While You Were Sleeping 50
White Heat 163
Who's That Knocking at My Door? 61
Wild at Heart 56, 86, 129, 130, 131
Wild Bunch 125
Woman in the Window 22
Wonderful Days 235

Xchange 233

Yinghung Bunsik II 134
Yojimbo 40
Young and Innocent 31
Young Man with a Horn 103
You Only Live Once 130

Zeitgeist Addendum 203
Zift 174
Zodiac 137, 142